

Hållbar socialtjänst

En ny socialtjänstlag

SOU 2020:47

Uppdraget - sammanfattningsvis

- Utforma en socialtjänst som bidrar till social hållbarhet med individen i fokus och som med ett förebyggande perspektiv ger människor lika möjligheter och rättigheter ’
- En hållbar socialtjänst som främjar långsiktigt strukturellt förebyggande arbetet och minskar behovet av individuella insatser
- Lagens struktur och konstruktion
- Tillgång till en jämlik, jämställd och likvärdig socialtjänst
- Effektiva och kunskapsbaserade insatser
- Tillvarata medarbetarnas kompetens
- Ökad kvalitet utan ökade kostnader



Några allmänna utgångspunkter

- Två perspektiv
 - individ
 - verksamhet
- Långsiktiga förändringar
- Bättre hushållning med resurser
- Öppna för nya arbetssätt
- Det kommunala självstyret
- Inte kostnadsdrivande

Hållbar socialtjänst

Utredningens större förslag bildar tillsammans en helhet i vilken de olika delarna är beroende av och förutsätter varandra



Hållbar socialtjänst – på vilket sätt?

- Ökat fokus på förebyggande arbete och en lätt tillgänglig socialtjänst
- En mer socialt inriktad samhällsplanering och stadsutveckling
- Planering av insatser till enskilda – särskilt tidiga och förebyggande
- En kunskapsbaserad socialtjänst
- Insatser utan föregående behovsprövning



Uppdragets två delar

Lagens struktur och konstruktion

Lagens materiella innehåll



En ny socialtjänstlag

Tydligare och modernare struktur, lättare att hitta, enhetlig begreppsanvändning

Tydliggörande av helhetssynen

Mer jämlikt mellan grupper

- nuvarande gruppindelning tonas ner i viss mån
- bestämmelser generellt tillämpliga och inte avgränsade till vissa grupper



Frågor?

Nya övergripande mål

Tydligare jämställdhetsperspektiv

- Socialtjänsten ska främja människornas jämställda levnadsvillkor

Förebyggande perspektiv

- Socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv

Ökad inriktning på tillgänglighet

- Socialtjänsten ska inriktas på att vara lätt tillgängl



Förebyggande arbete

En övergripande inriktning på verksamheten

- Nytt arbetssätt och synsätt som ska användas vid socialtjänstens arbete på alla nivåer

Socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen

- Tillföra social sakkunskap och underlag till samhällsplaneringen

Planering av insatser

- Krav på att kommunen ska planera sina insatser för enskilda - särskilt beakta behovet av tidiga och förebyggande insatser
- Ta bort sanktionsavgifterna



Frågor?

Kunskapsbaserad socialtjänst

God kvalitet förutsätter kunskap, uppföljning och ett respektfullt bemötande

- Krav på att socialtjänsten ska utgå från vetenskap och beprövad erfarenhet
- Krav på uppföljning
- Den officiella statistiken utvidgas – ny lag om socialtjänstdataregister
- Krav på ett respektfullt bemötande

Professionsfrågorna bör ses över



Frågor?

Insatser utan behovsprövning

Nytt sätt att tillhandahålla insatser på

- Sänkta trösklar - nå enskilda som annars är svåra att nå
- Möjlighet att erbjuda insatser på ett enklare sätt och att anpassa verksamheten efter lokala förutsättningar och efter ändrade förhållanden



Undantag från befogenheten

- Kontaktperson, kontaktfamilj eller kvalificerad kontaktperson
- Vård i familjehem
- Vård i sådana hem som avses i 12 § LVU samt 22 och 23 §§ LVM
- Vård av barn i jourhem, stödboende eller andra hem för vård eller boende
- Stadigvarande plats i särskilt boende eller bostäder med särskilt stöd
- Ekonomisk hjälp



Insatser utan behovsprövning

- Befogenhetsbestämmelse
- Komplement till 4 kap 1 § SoL
- Utförande verksamhet ska informera om 4 kap. 1 §
- Insatser till enskilda från 15 år och uppåt
- Dokumentationskrav med möjlighet till undantag – enskilds personliga förhållanden - om det finns särskilda skäl

Rätten till bistånd

Ingen ändring i sak – samma rätt att ansöka och rätt till insats

Delad biståndsbestämmelse

- reglerna om ekonomiskt bistånd resp. annat bistånd regleras var för sig

Ett nytt begrepp för insatser för livsföringen

- skäliga levnadsförhållanden



Utformning av insatser

- Alla insatser till enskilda utformas så att de ger henne eller honom möjligheter till ett självständigt liv
- Insatser för enskildas personliga behov utformas så att de stärker den enskildes möjligheter till ett värdigt liv och till att känna välbefinnande
- Den enskilde ska så långt det är möjligt kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet ska ges



Frågor?

Förtydligat barnrättsperspektiv

Barnets bästa

- När en åtgärd rör ett barn ska *barnets bästa bedömas och särskilt beaktas*
- Vid bedömningen av barnets bästa ska *hänsyn tas till barnets åsikter*

Rätt till information

- Anpassas till barnets ålder, mognad och hans eller hennes individuella förutsättningar. Så långt det är möjligt försäkra sig om att barnet har förstått informationen.



Förtydligat barnrättsperspektiv

Öppna insatser utan vårdnadshavarens samtycke till barn som är äldre än 15 år

Barn som inte vill framför sina åsikter – viljan ska respekteras

Samtal med barn utan vårdnadshavarens samtycke vid förhandsbedömningar

Förtydligat barnrättsperspektiv

Särskilt uppmärksamma placerade barns relationer till syskon, föräldrar och andra närstående

Tiden för uppföljning av ett barns situation förlängs från två till sex månader

Barnombud samt tiden för gallring av barnakter bör ses över

Frågor?

Äldrelag?

Äldreomsorgen

- ska utgå från den äldres behov, förutsättningar och önskemål
- spänner över socialtjänstens alla områden



Äldre lag?

Identifierade utgångspunkter för förbättring

- resurser
- kontinuitet
- personalens förutsättningar
- likvärdighet
- förutsättningar samverkan

Äldrelag?

Frågor att ta ställning till

- målgruppen – ålder, behov etc?
- omfattning och avgränsning – hela socialtjänstens område, vård och omsorg, vårdlagstiftningen etc?
- ambitionshöjning?

Frågor?

Övriga förslag

Bland annat:

- Samverkan mellan kommuner
- Ansvarsfördelning mellan kommuner
- Förhållandet mellan socialtjänstlagen och annan lagstiftning – FörvL och KL
- Handläggning och dokumentation



Frågor utan ställningstaganden

- Socialtjänstens uppdrag och ansvar
- Samverkan mellan huvudmän
 - individuella planer
- Socialt ansvarig samordnare

Mål med utredningens förslag

Den enskilde ska

- ha lättare att nå socialtjänsten
- ges möjlighet till stöd och hjälp tidigt, innan problem och behov av insatser är för stora
- kunna ta del av socialtjänstens insatser på ett enklare sätt
- erbjudas insatser som vilar på kunskap om vad som fungerar och tar hänsyn till dennes erfarenheter
- bemötas respektfullt



Mål med utredningens förslag

Socialtjänsten ska

- erbjuda stöd och hjälp på ett enklare sätt än idag
- nå fler i ett tidigare skede
- förebygga och motverka behov av mer ingripande insatser
- erbjuda stöd och hjälp som vilar på kunskap om vad som fungerar bäst och som ger önskat resultat



Sammanfattning - hållbar socialtjänst

- Förebyggande arbete
- Lätt tillgänglig socialtjänst
- Övergripande planering och planering av insatser
- En kunskapsbaserad socialtjänst
- Insatser utan föregående behovsprövning

Frågor?

Den fortsatta processen

- Remittering av betänkandet
- Remissammanställning
 - behov av komplettering?
- Lagrådsremiss
- Proposition

